

Elvia Oslo og Viken
Harbitzalleen 5
0275 OSLO
morten.schau@elvia.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA
E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

sak/661

Håkan Billing

23.09.2023

Om kraftlinjene ved Østensjøvannet i Oslo

BirdLife avd. Oslo og Akershus har i mange år vært bekymret over plasseringen av kraftlinjene ved Østensjøvannet i Oslo. Hvert blir et stort antall vannfugler skadet eller dør i kollisjon med kablene. Østensjøvannet naturreservat og Østensjøområdet miljøpark er et område med til dels store mengder vannfugl.

Generelt om vannfugl

Vannfugler, spesielt gjess, svaner og ender, men også andre artsgrupper, har et vidt syn men som gir begrenset sikt rett frem. Høyspentledninger kan for oss nede på bakken være lette å se, men for en gås i 70 km/t høyt oppe, hvor kraftlinjene går i ett med landskapet, er disse ikke lett å oppdage i tide. Resultatet blir skadde vinger og hoder, og ikke sjelden medfører det at individet dør.

Panikkreaksjoner

De kortklippede plenene på Rustad- og Abildsøfeltene benyttes mye av rastende fugl, spesielt under vår- og høsttrekket, hvor det kan være store flokker med beitende gjess. Områdene er også populære for turgåere, syklist, hundeluftere og skoleklasser. Noen hundeluftere slipper gjerne hunden løs på plenene, med det resultat at rastende fugler tar til vinger i mer eller mindre panikk. Da skjer det at også måker og andre, som har et bedre syn fremover, heller ikke oppdager høyspentlinjene, og kolliderer.

Hvor ofte dette skjer, og i hvilket omfang, finnes det ingen statistikk på. Fugler som deiser i bakken blir gjerne mat for rev og andre predatorer i løpet av kort tid. At omfanget er stort, råer det ingen tvil om, og vi får stadig tilsendt bilder av skadde og døde fugler under kraftledningene.

Vanlig flukt

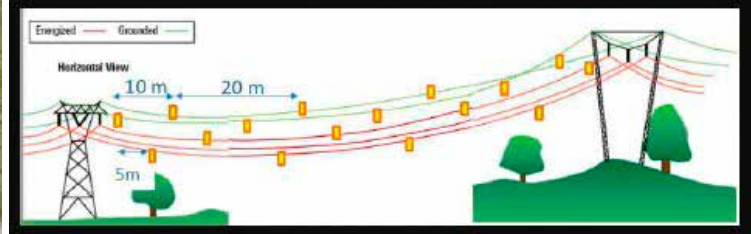
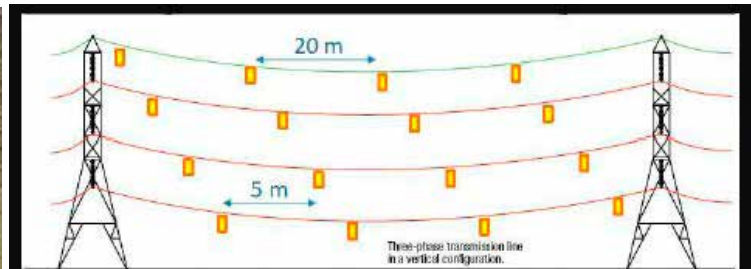
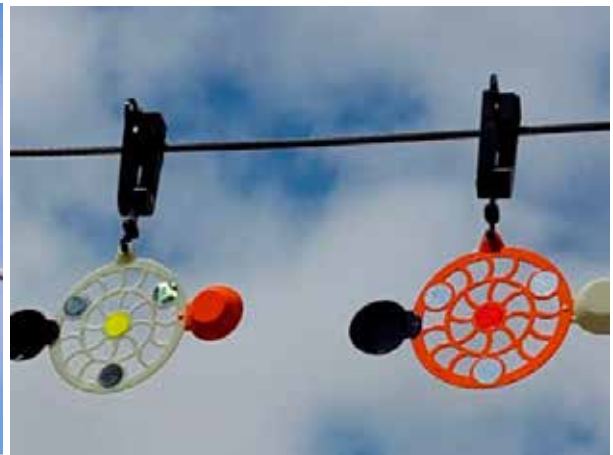
Også ved vanlig flyging er kraftlinjene skade- og dødsfeller for vannfugler. Et godt eksempel er fra 27.08.2019, da jeg guidet en delegasjon fra Miljødirektoratet. Alle 13 deltakerne ble oppmerksom på en flokk hvitkinngjess som kom inn for landing. Den ene gåsa oppdaget ikke strømkabelen, kolliderte og deiset rett i bakken. Den ene personen fra Miljødirektoratet gikk bort til fuglen, som var så skadd at den ble avlivet. Dette er langt fra en unik hendelse; fugler på vei til eller fra vannet kolliderer altfor ofte med kablene, i tillegg til alle som blir skremt opp fra bakken.

Løsninger

Det finnes løsninger, og problemet bør ses på med største alvor. I EU etablerte man i år LIFE SafeLines-4Birds, et prosjekt som varer frem til 31.12.2028 og har som mål å redusere fugledød på grunn av høyspentledninger for 13 utvalgte arter. Prosjektet har et budsjett på 14,2 millioner Euro, noe som understreker hvor viktig det er å sørge for at naturen ikke tar skade av våre menneskeskapt installasjoner.

Det ideelle fra naturhold, som også må være det endelige målet, er selvsagt **jordkabling**. I en miljøpark som omkranser et naturreservat er høyspentmaster, kabler og andre installasjoner ikke bare uheldige, men også skjemmende for naturopplevelsen i miljøparken. Østensjøvannet ligger som en uvurderlig oase i storbyen, og det bør inngå i enhver planlegging å bevare nærhetsfølelsen til naturen for byens beboere. Miljøparken har rundt 250 000 årlige besøk, og er med det et av de mest besøkte naturattraksjonene i Norge.

I mellomtiden, må man sørge for å unngå at flere fugleliv går tapt grunnet høyspentledningene slik strekket går i dag. Det er en forholdsvis enkel og rimelig oppgave. «Cable diverters», altså fugleavvisere som monteres på kablene for å gjøre dem mer synlige, viser seg å ha god effekt. Slike er vanlige på kontinentet i områder hvor det er tette bestander av fugler. Utvalget av modeller er stort, og nye produkter lanseres jevnlig fra et flertall leverandører. Vi bistår gjerne med å anbefale en god modell. Disse variantene gir en formening om hva det dreier seg om, og monteringen:

Eksempler på problematikken

Her viser vi noen bilder for å illustrere hvor ille situasjonen er, og hvordan fuglene lider av skadene kraftlinjene påfører fuglene.

Ole Roar Davidsen fra Miljødirektoratet med en hvitkinngås som kolliderte med ledningen bak. Hodeskaden var så stor, at fuglen måtte avlives.

Under trekktiden kan dette være et nokså vanlig syn under høyspentledningene:

Vennlig fuglehilsen

Håkan Billing
leder